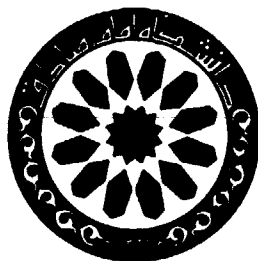

تقدیم
!برچسب! لڑا

۳۶۴۹۹

شماره ثبت ۱۵۹
شماره ۴

کتابخانه مرکزی دانشگاه امام صادق (ع)

دانشگاه امام صادق (علیه السلام)

دانشکده معارف اسلامی و اقتصاد

پایان نامه دوره کارشناسی ارشد اقتصاد

تأثیر تحولات فرهنگی بر توسعه اقتصادی: مورد ایران

احسان قمری

013654

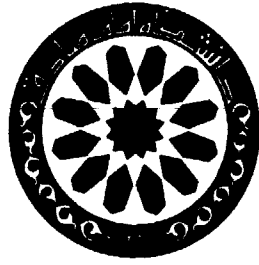
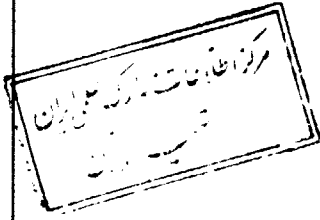
استاد راهنما:

دکتر محمود متوسلی

بهار ۱۳۷۹

۳۶۴۹۶

۱۳۸۰ / ۲ / ۲۰

دانشگاه امام صادق (علیه السلام)

دانشکده معارف اسلامی و اقتصاد

پایان نامه دوره کارشناسی ارشد اقتصاد

تأثیر تحولات فرهنگی بر توسعه اقتصادی: مورد ایران

احسان قمری

استاد راهنما:

دکتر محمود متوسلی

اساتید مشاور:

حجة الاسلام سعید مهدوی کنی

دکتر حمید ناظمیان

بهار ۱۳۷۹

کلیه حقوق اعم از چاپ و تکثیر، نسخه برداری،
ترجمه، اقتباس و... از این پایان نامه کارشناسی ارشد
برای دانشگاه امام صادق علیه السلام محفوظ است. نقل
مطالب با ذکر مأخذ بلامانع است.

تأییدیه اعضای هیأت داوران حاضر در جلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد

اعضای هیأت داوران نسخه نهایی پایان نامه آقای احسان قمری ۷۲۳، ۸۶۵۲۷

تحت عنوان تأثیر تحولات فرهنگی بر توسعه اقتصادی؛ مورد ایران

را از نظر شکل و محتوی بررسی نموده و پذیرش آنرا برای تکمیل درجه کارشناسی ارشد پیوسته

پیشنهاد می کنند.

اعضای هیأت داوران نام و نام خانوادگی رتبه علمی محل امضاء

(۱) استاد راهنما: دکتر توسلی

(۲) استاد مشاور: حجه الاسلام مهدی لانی

(۳) نماینده شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده: دکتر فریدون...

دکتر مهران...

(۴) اساتید ناظر:

(۱)

(۲)

قدردانی

در عصری که تعاون و همکاری شرط بقای اجتماع انسانهاست بدون چشم داشت و توسل به یاری دیگران نمی توان انتظار موفقیت قابل توجهی داشت. در تهیه این پایان نامه که اکنون تقدیم پژوهندگان و دانشجویان می گردد من از راهنمایی استادان و سرورانم برخوردار بوده ام که در مقام نخست باید از آقایان دکتر متوسلی، دکتر ناظمان، حجة الاسلام سعید مهدوی کنی و دکتر مهدی صادقی قدردانی و سپاسگزاری نمایم و از باب «مَن لَمْ يَشْكُرِ الْمَخْلُوقَ لَمْ يَشْكُرِ الْخَالِقَ» بر خود فرض و واجب میدانم از دوست و برادر بزرگووارم مهندس محمد باقر منصوری که در طول دوران تحصیل همواره مشوق من بوده است، نهایت تشکر و امتنان را بنمایم. همچنین از پدر و مادر عزیز و خواهر بزرگووارم که همواره همیار و مددکارم بوده اند و دوست عزیزم آقای امیر تفرّجی که زحمت حروف چینی پایان نامه را به عهده داشتند سپاسگزارم.

در پایان از تمام اساتید و دوستانی که به نحوی مرا در تهیه و عرضه نمودن این پایان نامه با پیشنهادات و ارشادات خود راهنمایی نموده اند کمال تشکر و قدردانی را می نمایم و موفقیت آنان را از درگاه ایزد منان خواستارم.

احسان قمری

بهار ۱۳۷۹

تقدیم به:

ارواح طیبه شهدا مخصوصاً برادران شهیدم حسین و
محسن قمری که با نثار خون خویش درخت انقلاب اسلامی
را آبیاری نمودند.

چکیده

در حالی وارد قرن بیست و یکم میلادی می‌شویم که اغلب کشورها توسعه اقتصادی را تجربه کرده‌اند و دستاوردهای علمی، سراسر جهان را فرا گرفته است. ولی هنوز مسائل حل نشده زیادی در ارتباط با توسعه اقتصادی و تحولات فرهنگی مطرح است. به عنوان نمونه در جامعه ایران، هنوز بحث تهاجم فرهنگی مورد نظر مسوولین کشور بوده و به عنوان یکی از مسائل مهم در رابطه با ارزشهای فرهنگی جامعه مطرح است. مروری بر ادبیات فرهنگ و توسعه و تعامل بین این دو پدیده، گستره‌ای از دیدگاهها و اندیشه‌ها را ارائه می‌دهد که ادبیات مسلط در این خصوص، بیشتر از بحث مبادله میان فرهنگ و توسعه اقتصادی استفاده می‌کند. به عنوان مثال، بسیاری از کشورهای شرق آسیا از جمله ژاپن و کره جنوبی علیرغم حفظ سنن و پدیده‌های فرهنگی خود توانسته‌اند مسیر توسعه را در سطح بالایی طی کنند.

در ایران، از ابتدای باز شدن دروازه‌های ایران بر روی تحولات صنعتی و نوین‌گرایی در غرب، تحولاتی در فرهنگ و ارزشهای فرهنگی (مورد خاص ارزشهای اقتصادی) پدیدار شد و این ارزشها، خود منشأ تحولاتی در رفتار و عملکرد اقتصادی کشور بوده است.

در کشورهای جهان سوم عموماً تناقضی میان دو واژه غربگرایی و نوگرایی وجود دارد. آنچه کشورهای جهان سوم مخالفت خود را با آن اعلام می‌کنند سنت شدن ارزشهای فرهنگی و اقتباس بی‌رویه از فرهنگ غرب یا غربگرایی است نه مدرنیزاسیون. جامع اقتصاددانان نهادگرا و ساختارگرا، ارزشهای فرهنگی و نهادینه کردن ارزشهای متعالی فرهنگی را زمینه ساز توسعه اقتصادی می‌دانند. این پایان‌نامه نیز عوامل غیر اقتصادی به ویژه ارزشها و فرهنگ (تحولات فرهنگی) را زمینه‌ساز توسعه اقتصادی می‌داند. کشورهای توسعه یافته قبل از توسعه صنعتی یک دوره تحولات زمینه‌ساز در ابعاد فرهنگی را تجربه کرده‌اند. در این تحقیق، مشخصاً به برخی از شاخصها و ویژگیهای ارزشی زمینه ساز توسعه اقتصادی پرداخته می‌شود و چگونگی تحولات در این نوع شاخصها و رابطه آنها با توسعه اقتصادی ایران مورد تحلیل قرار می‌گیرد.

کلیدواژه‌ها: توسعه - توسعه اقتصادی - فرهنگ - ارزشها - ایران

عنوان الرسالة الماجيستير: تأثير التحولات الثقافية على التنمية الاقتصادية في ايران قبل السنة ١٩٧٠ م ما كانت مهما الثقافة في التنمية ولاسيما التنمية الاقتصادية واصول الاقتصادية كانت لها دوراً اساسياً في البحوث التنمية ولكن بعد السنة ١٩٧٠ في المؤتمرات الكثيره وصل الباحثين في الامور الاقتصادية الى هذه النتيجة ان للثقافة دوراً اساسياً في التنمية واذاما توجهنا الى هذا المهم ما استطعنا ان نصل الى التنمية في كل ابعادها ولاسيما التنمية الاقتصادية.

اليوم، الباحثين في مسائل التنمية يتباحثون حول المبادله بين التنمية والثقافة. مثلاً في اليابان مع حفظ الاصول الثقافية وصلت هذه الدولة الى تنمية اقتصادية. في ايران من بداية الثفات ايران الى نميه في غرب، فقط اخذت الاصول الاقتصادية و ما توجهت الى الاصول الثقافية. اذا اردنا ان نصل الى تنمية الاقتصادية يجب علينا في اتخاذ الاصول التنمية توجهنا الى اصول الثقافية.

في هذه الرسالة نريد ان نقول ان للثقافة دور كبير في التنمية و اذا اردنا نصل الى التنمية الاقتصادية ينبغي علينا ان نفعل بعض التحولات الثقافية و يجب ان تكون هذه التحولات الثقافية مقدماً للتنمية في كل ابعادها ولاسيما التنمية الاقتصادية.

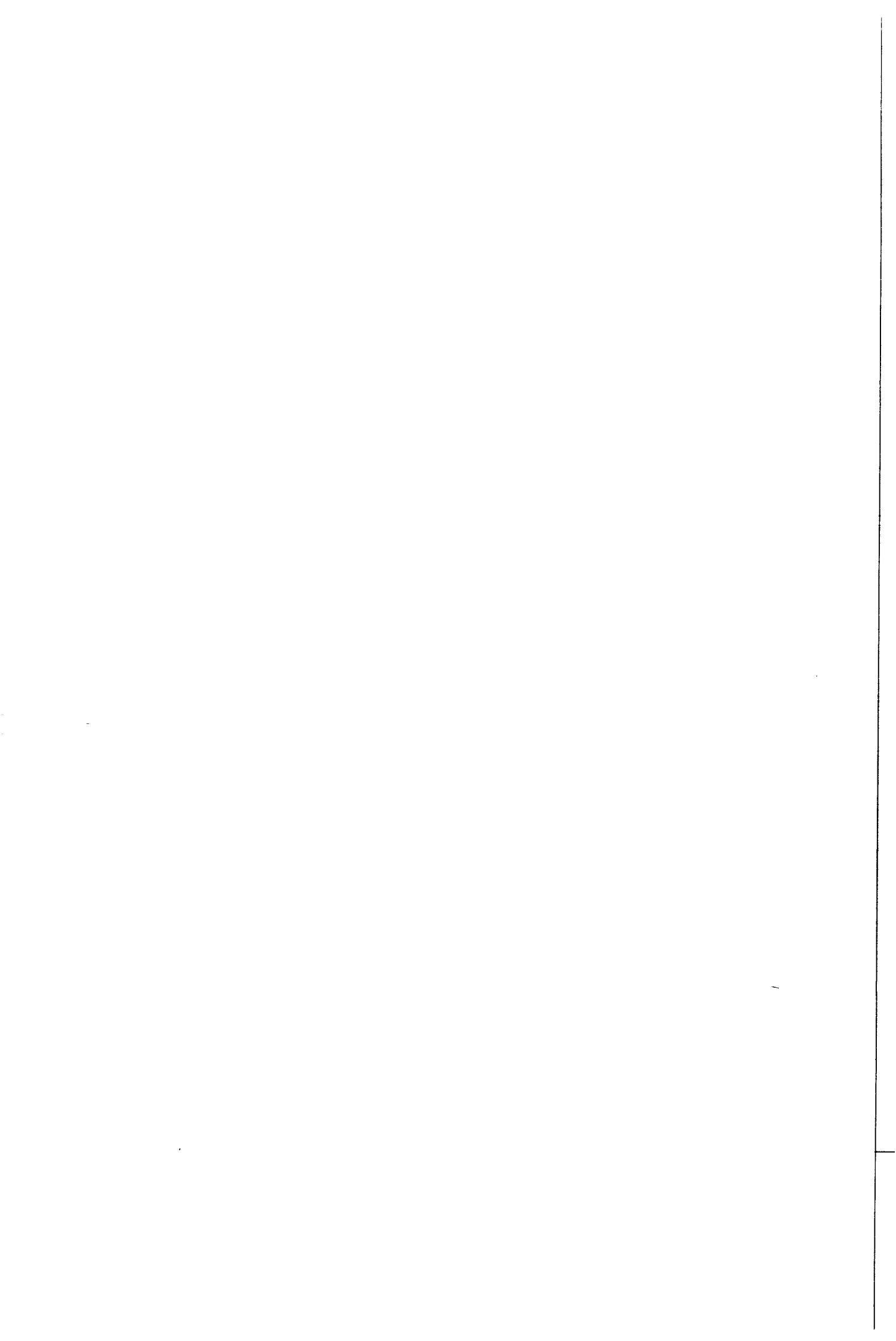
في هذه الرسالة نريد ان نجيب هذه الاسئلة

١- ما هو دور التحولات الثقافية على التنمية الاقتصادية؟

٢- كيف نستطيع ان نصل الى التنمية الاقتصادية؟

٣- هل يوجد انطباق بين التحولات الثقافية في ايران والتنمية الاقتصادية؟

التنمية الاقتصادية - الثقافة - ايران - التنمية - القيمة

فهرست مطالب

شماره صفحه	عنوان
	فصل اول: مقدمه
۲-۱-۱	بیان مسأله و سوالهای اصلی تحقیق..... ۲
۲-۱-۲	روش تحقیق..... ۷
۳-۱-۳	ضرورت تحقیق..... ۸
۴-۱-۴	فرضیه‌های تحقیق همراه با سازماندهی و محتوای اصلی تحقیق..... ۹
۵-۱-۵	مشکلات تحقیق..... ۱۰
	فصل دوم: مروری بر مفاهیم اساسی
۱-۲-۱	تعریف فرهنگ..... ۱۳
۲-۲-۲	تقسیمات فرهنگ..... ۱۴
۳-۲-۳	ارزشها..... ۱۷
۴-۲-۴	ویژگیهای عمومی فرهنگ..... ۲۰
۵-۲-۵	مفهوم فرهنگ در دنیای امروز..... ۲۲
۶-۲-۶	توسعه اقتصادی..... ۲۴
۱-۶-۲-۱	دو نگرش در مورد توسعه..... ۲۷
۲-۶-۲-۲	روش مطالعه توسعه اقتصادی..... ۲۹
۱-۶-۲-۲-۱	روش مطالعه عینی..... ۳۰
۲-۶-۲-۲-۲	روش مطالعه تاریخی..... ۳۲
۳-۶-۲-۳	مفهوم تحول توسعه اقتصادی..... ۳۳
۷-۶-۲-۷	عوامل نیل به توسعه اقتصادی..... ۳۹

۴۱	۸-۲. تعریف مورد نظر از فرهنگ و توسعه.....
۴۴	۹-۲. مدرنیسم.....
۴۶	۱-۹-۲. تقسیم‌بندی تعاریف مدرنیسم.....
۴۶	۲-۹-۲. زمان و مکان پیدایش مدرنیسم.....
۴۹	۳-۹-۲. بازنگری در مدرنیسم.....
۴۹	۱-۳-۹-۲. تولد یک قالب فکری.....
۵۰	۴-۹-۲. خصوصیات و شاخصهای مدرنیسم.....
۵۵	۵-۹-۲. موانع مدرنیسم.....
۵۶	۶-۹-۲. دیدگاههای توسعه و مدرنیسم.....
۵۶	۱-۶-۹-۲. دیدگاههای توسعه و مدرنیسم تا جنگ جهانی دوم.....
۶۰	۲-۶-۹-۲. دیدگاههای توسعه و مدرنیسم پس از جنگ جهانی دوم.....
۶۱	۱-۲-۶-۹-۲. نظریه مدرنیسم.....
۶۵	۷-۹-۲. مدرنیسم و فرهنگ.....
۶۷	۱-۷-۹-۲. مدرنیسم و تهاجم فرهنگی.....

فصل سوم: دیدگاههای نظری در رابطه با تأثیر فرهنگ بر توسعه

۷۱	۱-۳. تأثیر فرهنگ بر اقتصاد.....
۷۶	۲-۳. مبانی نظری ارتباط فرهنگ و توسعه اقتصادی.....
۷۷	۱-۲-۳. باورهای مناسب فرهنگی لازم برای فرایند توسعه اقتصادی.....
۷۷	۱-۱-۲-۳. حاکمیت نگرش علمی بر باورهای فرهنگی جامعه.....
۷۸	۲-۱-۲-۳. باور فرهنگی به برابری انسانها.....
۸۰	۳-۱-۲-۳. باور فرهنگی به لزوم احترام به حقوق دیگران.....
۸۰	۴-۱-۲-۳. باور فرهنگی به لزوم نظم‌پذیری جمعی.....

- ۵-۱-۲-۳ باور فرهنگی به آزادی سیاسی ۸۱
- ۶-۱-۲-۳ باور فرهنگی به لزوم توجه معقول به دنیا و مسائل مادی مربوط به آن
و دوری از ریاضت و زهد نامعقول ۸۱
- ۲-۲-۳ ارزشها و عدالت اجتماعی ۸۳
- ۳-۳ مروری تاریخی بر تأثیر فرهنگ در توسعه ۸۶
- ۴-۳ دیدگاههای نظری در رابطه با تأثیر فرهنگ در توسعه ۹۰
- ۱-۴-۳ اندیشمندان غربی ۹۱
- ۱-۱-۴-۳ ماکس وبر ۹۱
- ۲-۱-۴-۳ دیوید مک کله‌لند ۹۸
- ۱-۲-۱-۴-۳ رفتار کارفرمایی ۱۰۱
- ۲-۲-۱-۴-۳ آگاهی مردم، احساس نیاز به موفقیت و توسعه ۱۰۱
- ۳-۲-۱-۴-۳ شرایط اجتماعی مناسب و موثر در نیاز به موفقیت ۱۰۲
- ۴-۲-۱-۴-۳ شرایط روانی مناسب و موثر در نیاز به موفقیت ۱۰۳
- ۲-۴-۳ اسلام ۱۰۴
- ۱-۲-۴-۳ فرهنگ کار و تولید در اسلام ۱۰۴
- ۲-۲-۴-۳ پیوستگی و رابطه مادیت و معنویت ۱۰۵
- ۳-۲-۴-۳ دعوت اسلام به تجمل و آراستگی ۱۰۵
- ۴-۲-۴-۳ حرمت اسراف و تبذیر ۱۰۵
- ۵-۲-۴-۳ مذمت فقر مالی در اسلام ۱۰۶
- ۶-۲-۴-۳ دعوت مسلمانان به داشتن روحیه اقتباس خلاق از دیگران ۱۰۶
- ۷-۲-۴-۳ عناصر مساعد دیگر در فرهنگ اسلامی ۱۰۶

فصل چهارم: بررسی مسائل فرهنگی و دستاوردهای تحولات فرهنگی

در کشورهای پیشرفته

- ۱۰۹..... ۴-۱ سیر تاریخی توسعه یافتگی و توسعه نیافتگی در غرب.....
- ۱۱۰..... ۴-۱-۱ قرون وسطی و ویژگیهای فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی آن.....
- ۱۱۰..... ۴-۱-۱-۱ شاخصهای اقتصادی، اجتماعی و اقتصادی روم.....
- ۱۱۲..... ۴-۱-۱-۲ متغیرهای از بین برنده امپراتوری روم.....
- ۱۱۲..... ۴-۱-۱-۲-۱ متغیرهای فرهنگی از بین برنده امپراتوری روم.....
- ۱۱۳..... ۴-۱-۱-۲-۲ متغیرهای اقتصادی از بین برنده امپراتوری روم.....
- ۱۱۴..... ۴-۱-۱-۲-۳ متغیرهای اجتماعی عقب برنده در سقوط روم.....
- ۱۱۵..... ۴-۱-۱-۳ مذهب و ایدئولوژی در قرون وسطی.....
- ۱۱۶..... ۴-۱-۱-۴ تفکر در قرون وسطی.....
- ۱۱۷..... ۴-۱-۱-۵ مظاهر اجتماعی قرون وسطی.....
- ۱۱۸..... ۴-۱-۱-۶ ویژگیهای اقتصادی قرون وسطی.....
- ۱۱۹..... ۴-۱-۲ غرب در بستر تحول و توسعه.....
- ۱۱۹..... ۴-۱-۲-۱ زمینههای فرهنگی در تحول و توسعه غرب.....
- ۱۲۰..... ۴-۱-۲-۱-۱ رنسانس.....
- ۱۲۵..... ۴-۱-۲-۲ زمینههای اجتماعی در تحول و توسعه غرب.....
- ۱۲۶..... ۴-۱-۲-۳ زمینههای اقتصادی در تحول و توسعه غرب.....
- ۱۲۷..... ۴-۱-۳ انقلاب صنعتی.....
- ۱۲۹..... ۴-۱-۳-۱ انقلاب صنعتی محور تحول و توسعه.....
- ۱۳۱..... ۴-۱-۳-۲ تاثیرات فرهنگی انقلاب صنعتی اروپا بر توسعه اقتصادی.....
- ۱۳۲..... ۴-۱-۴ متغیرهای پیش برنده و عقب برنده فرهنگی در توسعه یافتگی و توسعه نیافتگی.....
- ۱۳۵..... ۴-۲ تاثیر تحولات فرهنگی در اقتصاد ژاپن.....

۱۳۵ ۱-۲-۴. ارزشها، فرهنگ و توسعه ژاپن

۱۳۷ ۲-۲-۴. نتیجه‌گیری

فصل پنجم: شکل‌گیری و تحول ارزشها و فرهنگ

۱۴۰ ۱-۵. چگونگی شکل‌گیری ارزشها و فرهنگ

۱۴۲ ۲-۵. ارزیابی امکان تغییر ارزشها

۱۴۳ ۱-۲-۵. ارزشها و دوام آنها

۱۴۳ ۲-۲-۵. نمونه‌هایی از تحول ارزشها

۱۴۴ ۳-۲-۵. تحول بعضی از ارزشها ضرورتی اجتناب‌ناپذیر

۱۴۵ ۳-۵. عوامل مؤثر در تحول ارزشها و فرهنگ

۱۴۵ ۱-۳-۵. ایدئولوژی و مذهب

۱۴۶ ۲-۳-۵. تعبیر و فلسفه جدیدی از دین و مذهب

۱۴۷ ۳-۳-۵. حکومتها

۱۴۹ ۴-۳-۵. تبلیغات و وسایل ارتباط جمعی

۱۵۱ ۴-۵. خط مشی‌ها و سیاستهای اجرای تحول فرهنگی

فصل ششم: تحولات فرهنگی در ایران و تأثیر آن بر روند توسعه اقتصادی

۱۵۴ ۱-۶. نقش عوامل خارجی و داخلی در توسعه اقتصادی ایران

۱۵۵ ۲-۶. تحولات فرهنگی و تأثیرات آن بر ایران

۱۵۷ ۳-۶. دوره‌های واکنش، در مقابل مدرنیسم و توسعه

۱۵۹ ۱-۳-۶. دوره نادیده‌انگاری

۱۶۱ ۲-۳-۶. دوره بهت

۱۶۳ ۳-۳-۶. دوره خودیافت